

НАЦИОНАЛЕН КОМИТЕТ на
 ДВИЖЕНИЕТО "ЗАЩИТА на
 ЗАСЕГНАТИТЕ от ЗАКОНА за
 РЕСТИТУЦИЯТА" - /ЗВСВОНИ/
 СОФИЯ, 1606, ПК №182

Т У К

43

Г. Д. Бозев

С Т А Н О В И Щ Е

НА НАЦИОНАЛНИЯ КОМИТЕТ НА НАЦИОНАЛНОТО ДВИЖЕНИЕ
 "ЗАЩИТА на ЗАСЕГНАТИТЕ от ЗАКОНА за РЕСТИТУЦИЯТА"

ОТНОСНО: Конституционно дело № 4/1995 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Първо благодарим за оказаното ни внимание да бъдем конституи-
 рани като страна по Конституционно дело № 4/1995 г.

Позволяваме си да помолим на основание чл.27, ал.2 от Правил-
 ника за организация на дейността на Конституционния съд и предвид на
 това, че проблема засяга хиляди български граждани, делото да се разгле-
 жда в открито заседание.

Далеч сме от мисълта да вземаме прерогативите на почитаемия
 Конституционен съд за тълкуване основанията на искането на 48-те де-
 путати от 37-то Народно събрание, за обявяване като противоконституци-
 онен Закона за изменение и допълнение на Закона за възстановяване на
 собствеността върху одържавени недвижими имоти, приет от 37-то Народно
 събрание на 09.02.1995 г./обн.ДВ бр.20 -1995 г./ и за отмяна на този §
 закон.

Не знаем дали парламентарната група на демократичната левица,
 или ръководството на Народното събрание са включени в Конституционо
 дело № 4/1995 г., като защитници на визираните изменения и допълнения
 на ЗВСВОНИ. Не знаем дали са представили свои съображения и какви са те,
 но следва да отбележим, че в някои отношения нашите виждания не съвпа-
 даха при приемането на закона. Различават се и сега във връзка с внесе-
 ния неотдавна законопроект в Парламента за нови изменения и допълнения
 на ЗВСВОНИ, по който ние имаме сериозни и принципили несъгласия и сме
 им § представили нашите писмени възражения. В тази връзка беше и про-
 ведения от нас протестен митинг на 01.04.т.г., от който изпратихме те-
 леграма и до Конституционния съд.

На основание дадената ни възможност от Конституционния съд ние
 изразяваме нашето становище по направеното искане.

Не можем да се съгласим с развитата теза от 48-те депутати, че върнатия от Президента закон по чл.101, ал.1 от Конституцията на Република България за ново обсъждане, трябва задължително отново да мине през двете фази на приемане, предвидени, както за нов законопроект, в чл. 88, ал.1 от Конституцията, тъй като никъде в нея не е фиксирано такова задължение. В конкретния случай не може да се приложи и чл.72 ал.5 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, тъй като не са налице условията предвидени в този член. Считаме, че Народното събрание е органът, който е компетентен сам да реши процедурата на обсъждане и гласуване на върнатите от Президента закони в зависимост от конкретните случаи. Още повече, че всички парламентарни групи в Парламента бяха единодушни, че срока на наемателите по чл.6, ал.2 от ЗНСВНИ трябва да бъде продължен. Различията бяха само в продължителността на този срок.

Вярно, че някои депутати отправиха искания към закона за продължаване на срока да се включат и други въпроси от материален характер но това беше отхвърлено още в самото начало. Ако горното беше допуснато, ~~ще~~ да се пропилят още много дни за уточняване и разисквания. А това означаваше фаталния срок 24.02.1995 г. да изтече, към което целенасочено се стремяха някои безотговорни среди, без да държат сметка за опасностите и непредсказуемите последици. Исканията от материален характер не са спешни и те могат да бъдат предмет на друг законопроект. Известни са вече от пресата, дори още сега редица случаи на убийства и самоубийства от едностранчивостта и несъвършенствата, както и от дискриминационния характер на ЗНСВНИ. Вярваме, че можете да си представите какво ще се да стане, ако срока на наемателите не беше продължен или евентуално, не дай си Боже, ако сега Конституционния съд отмени закона. Дори не искаме да мислим за саморазправите, които ще настъпят и последици от тях.

В своето искане за отмяна на закона 48-те депутати от СДС спекулират с непрекосновеността на частната собственост. Опитват се да се измъкнат от отговорността, която носят за приетия от тях противоконституционен, дискриминационен и репресивен ЗНСВНИ. Стремят се да се освободят от отговорността, която носят с бездействието си и пречките, които създаваха да се направят разумни и справедливи корекции на закона, прехвърляйки вината си от болната на здравата глава. Горедолу същата е и позицията на господин Президента изложена в мотивите му за връщане на Закона. Нещо повече той подкрепя дискриминацията към нас, като заявява, че наемателите нямат право да отказват предложените им жилища. А знае ли господин Президента и депутатите от СДС, че макар и символичен брой жилищата, които до сега се предлагат, са подигравка за нас. Те са неравностойни по отношение на местонахождение, разположение, големина и пр. Понечето са разбити и почти необитаеми и трябва да се хвърлят много средства за основно ремонтиране и приспособяване за нормално живяне.

Общините не поемат никакви ангажименти за извършване на необходимите ремонти и задължават настанените сами да извършват това със собствени средства.

Ето защо не можем да отменим с мълчание и сме длъжни да припомним на 48-те депутати, внесли искането за отмяна на закона, както и на техните колеги, че още през 1994 г. от името на Националното движение "Защита на засегнатите от Закона за реституцията" размножихме и внесохме в 36-то Народно събрание документ, който предоставихме на Председателя ~~§§~~ и зам.председателите на Парламента, на всички парламентарни групи и независими депутати, на Президента, на Министър~~§~~ ~~§§~~-председателя, на Министъра на правосъдието и на всички парламентарни политически партии, в които подробно развихме нашите виждания и предложения относно извършването на необходимите промени на Чл.6 и чл.7 от ЗВСВОНИ. Като първа мярка поставихме удължаването на срока по чл.6. По наше настояване група депутати от ИССД на 28.04.1994 г. внесоха в Парламента законопроект в това направление. Въпреки нашите срещи и молби пред господин Александър Джеров той до приключване на 36-то Народно събрание отказа да внесе законопроекта за разглеждане от законодателната комисия. От своя страна господин Александър Йорданов категорично отказа да включи в дневния ред разглеждането на законопроекта от Парламента. Дори си позволи циничното изказване, че те-39-те депутати-били лежали на палатки, та сега и ние да сме лежали. Освен това, оставяли работа и за 37-то Народно събрание. Ще се въздържим да правим коментарии и сравнение между 39-те депутати и хилядите български граждани, които според ~~г-~~н Йорданов трябва да излезат да живеят на палатки с целите си семейства и покъщи-на. Ако тогава 48-те депутати бяха внушили на своите ръководители и колеги и господин Президента се беше намесил да се разгледат направените от нас конструктивни предложения, които са актуални и сега, за цялостно, принципно и равнопоставено решаване на всички въпроси по ЗВСВОНИ, сега нямаше да става нужда с отделни случаи да се занимава Конституционния съд. При добра воля, желание и разбиране нашия документ може да служи за основа за цялостно решаване на въпросите без дискриминация и равнопоставеност и сега.

Може да бъдем упрекнати, че някой от поставените от нас въпроси не са тясно свързани с темата на настоящото дело. Но молим да бъдем разбрани. За нас въпроса е комплексен и разкъсването му на парчета не води до неговото цялостно и справедливо решение. Не сме в състояние да посочим всички негативни страни на ЗВСВОНИ, неговата дискриминационност и унижителното положение в което сме поставени. За всички нас ЗВСВОНИ е силно политизиран. Той облагодетелствува само една незначителна част български граждани. Някой от тях бяха депутати във Великото, в 36-то, а други и сега са депутати в 37-то Народно събрание. Тяхната лична заин-

терисованост може да се види и прочете в стенограмите на Парламента. Нарушена е издигнатата в Конституцията равнопоставеност. Допустнати са противоконституционни привилегии по политическа принадлежност, обществено положение и имуществено състояние. Законът по този начин поставя в неравноправно положение хиляди български граждани и нарушава и погазва основни наши конституционни, човешки, граждански и социални права. Той не е в унисон с Конституцията на Република България, с Декларацията за човешките права на ООН и дори с Решение № 14/10.11.1992 г. на Конституционният съд на Република България. Дори ако сравним ЗЭСВОНИ с изискванията на Търновската Конституция ще видим, че той и според нея е дискриминационен и репресивен.

ЗЭСВОНИ е едностранчив и при приемането му не са зачетени, не са обсъждани и не са решени справедливо и конституционно решени много въпроси засягащи правата и съдбата на хиляди граждани. Тези граждани не са членове или симпатизанти само на една партия. Те са обагрени с цветовете на небесната дъга. Затова въпросът не е тясно партиен, както е решен в закона. В него са недопустими каквито и да било привилегии. ВЪПРОСЪТ Е НАЦИОНАЛЕН И ТО С ОСОБЕНА ВАЖНОСТ ЗА СОЦИАЛНИЯ И ПОЛИТИЧЕСКИ МИР В СТРАНАТА. ЗАКОНЪТ Е В МОМЕНТА БЪЛГАРСКИ УНИКАТ С ОТРИЦАТЕЛЕН ЗНАК. ТОЙ Е ИЗТОЧНИК НА НЕПРЕКЪСНАТО НАПРЕЖЕНИЕ В ОБЩЕСТВОТО И КРИЕ НЕПРЕДСКАЗУЕМИ ИЗМЕНАДИ И ОПАСТНОСТИ. Ръководствата на бившите социалистически страни рано осъзнаха всичко това и затова не допуснаха нарушаването на Конституционните права на своите граждани, засегнати от реституцията. Въвеждайки компенсационния принцип на обещетение на бившите собственици, които не са били обезвъздадени при отчуждаване на жилищата им, бе запазен гражданският мир в страните им. Защо и ние не се поучихме и не възприехме този положителен опит?! От ЗЭСВОНИ са засегнати у нас голяма част семейства с ниски доходи, инвалиди, слепи, пенсионери, многодетни семейства и др., за които смяната на жилищата ще бъде човешка трагедия. Представете си само какво ще струва едно пренасяне на багажа. Колко много имущество и вещи ще бъдат похабени и ще станат негодни за ползване. От къде тия хора ще вземат средства да закупят нови вещи, за да заменят почупените. А стресовите, които ще създадат промяната на средата, в която хората са живели 40-50 и повече години. Могат да се изредят още множество негативни последствия, до които ще доведе този Закон. А тия български граждани нямат никаква вина за отчуждаването на тия жилища и не е редно сега ние да носим цялата тежест на реституцията.

И още нещо много важно, което съзнателно е отминато и продължава да се замълчава. Закона за отчуждаване на ~~на~~ едрата градска покрита недвижима собственост не е национализация, нито конфискация. Той е приет от Великото народно събрание през 1948 г. спазвайки Конституцията. Още в Търновската конституция има текст, съгласно който частната собственост

може да бъде отчуждавана принудително за държавна и обществена полза срещу справедливо обещетение. Именно така е постъпено в 1948 г. В този период от време в полуразрушена от бомбардировките София и в по големите градове на страната се ширеше спекулата, както сега. Наемите на жилищата бяха добили непосилно баснословни размери. Това предизвика и приемането на Закона, като се отчуждаваха само тия жилища, които се ползуваха за рентниерство. Данните тогава показваха, че използваните за рентниерство жилища бяха строени или закупени предимно от изселващи се евреи в периода 1939-1945 година с добити от спекула капитали по време на войната. Отчуждените жилища бяха оценявани от специални комисии, преписките бяха одобрявани от министерство на финансите и по предложение на Министъра на правосъдието са утвърждавани от министърския съвет, като собствениците са обещетявани с лихвени облигации според стойността на имота, с пари на ръка или с други имоти. Естествено има и такива собственици, които не са получили обещетение. Ние още от 1991 г., преди ~~със \$\$\$~~ законопроекта да влезе в пленарна зала излязохме с позиция и предлагаме всички отчуждителни преписки да се разгледат отделно, за да се установи кои собственици не са обещетени и бъдат обезвъзмездени по подобаващ начин. Тогава обаче никой не ни обърна внимание. И сега не можем да се съгласим и не можем да приемем обещетенията веднаж да бъдат обещетени втори път. След като жилищата им са платени съгласно Конституцията собствеността им минава в държавата и те нямат право да претендират за собственост, като им се върнат отново жилищата. В този случай се поставят в неравноправно положение ония собственици, които не са получили никакво обещетение, а другите получи веднаж такова съгласно закона ще получат два пъти. На какво основание тия привилегии.

При приемането на ЗЕСВОНИ законодателите са пренебрегнали и един всеизвестен факт, че парите събирани от наемите и продажбата на отчуждените жилища, държавата и общините използваха за строеж на нови жилищни блокове, в които бяха настанени хиляди семейства, включително и такива, на които сега са им реституирани и жилищни имоти. С други думи, събираните от нас средства, се ползваха от цялото общество. С какво право сега ние сме поставени в неравноправно положение спрямо останалите граждани? И може ли някой да ни посочи в коя друга демократична държава с подобен или друг закон се извършва такова масово насилие над хиляди граждани, като насилствено се променят условията и начина им на живот. Така че ние не можем да приемем и НЯМА ДА СЕ СЪГЛАСИМ ДА ПЛАЩАМЕ ЗА ЧУЖДИ ГРЕХОВЕ И ШЕ СЕ БОРИМ ЗА НАШИТЕ КОНСТИТУЦИОННИ, ЧОВЕШКИ, ГРАЖДАНСКИ И СОЦИАЛНИ ПРАВА С ВСИЧКИ ЗАКОННИ СРЕДСТВА.

Ние питаме, къде остана отговорността на държавата, съгласно чл. 7 от Конституцията за вредите, които ни се причиняват от незаконните, противоконституционни актове и действия на нейни органи и длъжностни лица. И защо върху нас, засегнатите от закона за реституцията, по чл. 6 и

чл.7, трябва да падне цялата тежест и да носим негативните последици от приложението на един несъвършен закон, който нарушава конституционни права на хиляди български граждани. За приемането на този закон ние обвиняваме всички политически сили участващи в Парламента, които робувайки на тяснопартийни страсти и ниски нечистоплътни игри и пазарлъци, създадоха закон - недоносче, който ни постави в положение на унижение и дискриминация, който противопостави и прадизвака конфронтация между собственици и наематели, както и между закупилите добреизвестно отчуждени имоти трети лица и бивши собственици на тези имоти.

Затова ние още от 1991 г., преди ЗВСВОНИ да бъде приет, настоявахме и сега отново предлагаме с участието на представители на всички заинтересовани страни и на изпълнителната власт да се извърши проверка още веднъж на клаузите на закона, като се обсъдят всички направени предложения от страните, след което Министерският съвет да внесе законопроект за цялостно решаване на всички спорни въпроси и се сложи край на конфронтацията, която ако продължава по същия път може да доведе до увеличение на кървавите разправи и самоубийства, за които вече четем по пресата.

Уважаеми господа конституционни съдии,

Молим да ни извините, че може-би малко се отклонихме от рамките на конституционното дело, но считаме, че това отклонение и изложените от нас съображения ще помогнат за правилното решение на делото, като смятаме, че държавата няма право да нарушава и погазва права на едни граждани за сметка на други.

С ИСКРЕНО УВАЖЕНИЕ:

Национален комитет на Националното
съдвижение "Защита на засегнатите от
закона за реституцията - ЗНСВОНИ"

София, 10.04.1995 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ

/Б.Карастоянов/